

ROZHOVOR

Obor vodovodů a kanalizací se zařadil mezi síťová odvětví

Jiří Hruška

Rozhovor s Ing. Janem Plechatým o transformaci a vývoji oboru VaK.

Jaká byla situace ve vodním hospodářství před rokem 1989?

Celkovou situaci ve vodním hospodářství jsem intenzivněji vnímal až v souvislosti s mým působením na Ministerstvu životního prostředí, později Ministerstvu zemědělství v pozici ředitele odboru. Obor vodních toků před rokem 1989 i po něm zůstal relativně stabilní jak organizačně, tak z pohledu jeho přímého řízení. Již před rokem 1989 byl systémově dobře založen a řízení správy vodních toků i management povodí v té době snesl srovnání s nejvyspělejšími státy Evropy, v mnohém je i předčil.

Obor vodovodů a kanalizací ČR by však v té době při konfrontaci s nejvyspělejšími státy Evropy neuspěl. Byl v nevyhovujícím stavu, a to zejména s ohledem na stárnoucí a mnohdy nekvalitní vodohospodářskou infrastrukturu a zastaralé či nedostačující technologie. V důsledku administrativního stanovování cen neexistovala motivace státních organizací zlepšit efektivnost a kvalitu provozních služeb. Na druhé straně, personální zabezpečení provozu vodovodů a kanalizací bylo na dobré úrovni, čímž bylo zajištěno nepřerušované dodávání pitné vody pro velkou část obyvatelstva a v místech s dostatečnou infrastrukturou i vyhovující odvádění a čištění odpadních

SDRUŽENÍ OBORU VODOVODŮ A KANALIZACÍ ČR

vod. Na tomto kvalitním personálním zázemí odborníků v oboru bylo možno po roce 1990 stavět při realizaci celkové reformy oboru, kterou jsem již na stránkách časopisu Sovak podrobně popisoval.

Z mé zkušenosti bych však naopak zvýdhl investiční vodohospodářskou politiku, neboť zejména v 70. a 80. letech minulého století se podařilo rychle realizovat klíčové vodohospodářské soustavy a velké skupinové vodovody, bez nichž bychom v současné době určitě nebyli schopni zvládnout suchá období. Z těchto systémů je v současné době zajištěno spolehlivé zásobování cca 70 % obyvatel ČR s vysokou zabezpečeností.

Jaký byl postoj ministerstva k založení Sdružení státních podniků vodovodů a kanalizací?

Po revoluci, začátkem roku 1990, v souvislosti s blížícím se koncem Krajských národních výborů, bylo již zřejmé, že obor vodovodů a kanalizací musí podstoupit zásadní transformační změny. V této situaci ministerstvo přivítalo, že mohlo konzultovat koncepci reformy oboru a jednotlivé její kroky se zástupci oboru – Sdružením státních podniků vodovodů a kanalizací, následně SOVAK ČR. Nemohu v té souvislosti nezpomenout některé významné osobnosti SOVAK ČR, jako Dr. Ing. Miroslava Kyncl, Ing. Josefa Švermu, Ing. Miroslava Riegla nebo Ing. Vladimíra Pytla i další, kteří vždy byli vstřícní velmi časté otevřené diskuse.

V devadesátých letech jsem se pravidelně zúčastňoval jednání představenstva Sdružení, přičemž tak docházelo k efektivní výměně informací a názorů mezi vodohospodáři a ministerstvem. Přitom jsem se snažil vždy vnímat aktuální potře-

by oboru a myslím, že zase naopak zástupci Sdružení většinou respektovali potřeby reformních kroků řízených ministerstvem.

Co z dosavadního působení SOVAK ČR považujete za zásadní?

Je obtížné vyjádřit klíčové milníky či okamžiky v dosavadní činnosti spolku. Nicméně za zásadní považuji některá rozhodnutí představenstva SOVAK ČR učiněná již v 90. letech jako např. vytvoření struktury odborných komisí, pořádání pravidelných mezinárodních výstav a v neposlední řadě i založení odborného časopisu Sovak. Zásadním krokem bylo později vytvoření webových stránek SOVAK ČR, které jsou zdrojem informací nejen pro jeho členy, ale i pro širší veřejnost. Za velký přínos považuji i vydávání odborných publikací a organizaci seminářů k aktuálním tématům oboru.

Jaké akce pořádané spolkem, či vydané publikace pro vás osobně byly nebo jsou důležité?

Pravidelně se zúčastňuji vedle zmíněných pravidelných mezinárodních výstav VODOVODY-KANALIZACE i každoročních konferencí Provoz vodovodů a kanalizací. Z publikací bych rád zmínil velmi zdařilé Příručky pro provozovatele, které jsou průběžně aktualizovány.

Jak se z Vašeho pohledu vyvíjí a kudy se ubírá vodní hospodářství? Nakolik se za uplynulých 30 let změnila situace v oboru vodovodů a kanalizací?

Za zásadní považuji skutečnost, že se podařilo vytvořit samostatný, jednotně působící obor, který se zařadil mezi „síto-

vá odvětví“, obdobně jako např. energetika, plynárenství nebo telekomunikace. Přispělo k tomu i vytvoření samostatného zákona o vodovodech a kanalizacích, který se počínaje rokem 2001 oddělil od struktury vodního zákona. Je zásluhou SOVAK ČR, že obor vodovodů a kanalizací má svoji koncepci i instituci, resp. spolek, který jej reprezentuje ve směru ke státní správě, parlamentu i veřejnosti. Význam tohoto oboru ale i celého vodního hospodářství dle mého názoru stále poroste. Jistě to souvisí s postupným zlepšováním osvěty o důležitosti vody a hospodaření s vodou, zvláště když existují rizika častějšího opakování období sucha a nedostatku vody.

Pozitivní změnou je výrazné zlepšení vybavenosti obcí vodovody a kanalizacemi pro veřejnou potřebu a celkový pokrok z hlediska stavu vodohospodářské infrastruktury. Zejména zásluhou národních a zejména evropských dotací po roce 2000 došlo k podstatnému zvýšení připojení obyvatel na vodovody a kanalizace, vybudovaly se nové čistírny odpadních vod s technologiemi odpovídajícími evropským standardům a zásadně se tak zvýšilo procento čistěných odpadních vod. Postupně se zkvalitňovaly i technologie úpravy vody. Přispěla k tomu i skuteč-

nost, že nápravou cenové politiky v oboru mohou nyní vlastníci a provozovatelé tvořit zdroje na obnovu i novou výstavbu. Především zásluhou provozovatelů došlo např. k podstatnému snížení ztrát vody ve vodovodní síti.

Co byste spolku popřál do dalších let činnosti?

Srovnám-li SOVAK ČR devadesátých let s dnešním, tak mohu konstatovat velký pokrok v profesionálním přístupu k řeše-

ní aktuálních problémů oboru i pokrok v systému řízení odborné činnosti a též prezentaci oboru jak vůči veřejnosti, tak i politické reprezentaci a státní správě. Přeji spolku, aby v příštích letech v tomto trendu vytrval a nadále svojí činností zvyšoval společenskou prestiž oboru.

*Mgr. Jiří Hruška,
šéfredaktor časopisu Sovak*

Ing. Jan Plechatý vystudoval ČVUT v Praze – fakultu stavební, specializaci vodní hospodářství. Po téměř dvou desetiletích ve státním podniku Vodohospodářský rozvoj a výstavba, kde se především zabýval řízením inženýrské činnosti při přípravě a realizaci vodního díla Želivka a staveb souvisejících, působil v letech 1989 až 1997 ve funkcích ředitele odboru na Ministerstvu lesního a vodního hospodářství a dřevozpracujícího průmyslu, Ministerstvu životního prostředí a Ministerstvu zemědělství, později od roku 1997 ve funkci vrchního ředitele pro vodní hospodářství na Ministerstvu zemědělství. V roce 2002 se vrátil do managementu konzultační firmy Vodohospodářský rozvoj a výstavba a. s., kde doposud zastává funkci předsedy představenstva.

Z jeho dalších současných aktivit připomínáme jeho více než desetileté působení v pozici vedoucího sekretariátu Svazu vodního hospodářství ČR, dlouhodobé členství ve výboru České vědeckotechnické vodohospodářské společnosti nebo členství v redakční radě časopisu Sovak.